

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 580/2020-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. decembra 2020 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED]
[REDACTED], zastúpenej advokátkou JUDr. Darinou Solárovou, Škultétyho 3, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaniach vedených pod sp. zn. 18 C 216/2013, sp. zn. 13 C 63/2014 a sp. zn. 13 Csp 52/2016 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] odmieta pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. októbra 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 18 C 216/2013, sp. zn. 13 C 63/2014 a sp. zn. 13 Csp 52/2016 (spolu ďalej aj „napadnuté konania“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 18 C 216/2013 na základe návrhu sťažovateľky na vydanie predbežného opatrenia, ktorým mal súd zakázať odporcom vykonať dražbu sťažovateľkiných nehnuteľností, rozhodol okresný súd uznesením zo 16. decembra 2013 tak, že návrh zamietol.

Na základe odvolania sťažovateľky rozhodol odvolací Krajský súd v Košiciach uznesením sp. zn. 2 Co 35/2014 zo 4. februára 2014 tak, že zmenil uznesenie okresného súdu a nariadil predbežné opatrenie.

3. V konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 13 C 63/2014 rozhodoval okresný súd o návrhu sťažovateľky na uloženie povinnosti odporcom zdržať sa výkonu záložného práva a určenie neplatnosti časti právneho úkonu.

4. Na základe vzájomného návrhu žalovanej v 2. rade do konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 13 C 63/2014, ktorým si proti sťažovateľke uplatnila nárok na zaplatenie sumy 49 138,28 € s príslušenstvom, okresný súd uznesením vzájomný návrh vylúčil na samostatné konanie vedené pod sp. zn. 13 Csp 52/2016.

Uznesením z 20. augusta 2019 okresný súd toto konanie z dôvodu späťvzatia návrhu žalovanej v 2. rade v celom rozsahu zastavil a sťažovateľke priznal právo na náhradu trov konania v plnom rozsahu s tým, že o sume trov bude rozhodnuté samostatným uznesením.

Vylúčenie vzájomnej žaloby na samostatné súdne konanie vníma „... sťažovateľka za neúčelné, neefektívne, spôsobujúce zbytočné predlžovanie súdneho konania. Lebo pri obozretnom, korektnom preskúmaní vzájomného nároku, by porušovateľ neodkladne a v krátkom časovom období zistil, že ide o premlčaný nárok žalobkyne... Pretože porušovateľ tak nepostupoval súdne konanie o takomto nároku prebiehalo zbytočne od 11.04 2016 o do 20.8.2019.“.

5. Okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Csp 52/2016 uznesením zo 14. decembra 2019 rozhodol tak, že suma trov konania je v sume 3 169,66 € za priznaných sedem úkonov právnej služby. Na základe sťažnosti sťažovateľky okresný súd uznesením zo 4. augusta 2020 zmenil pôvodné uznesenie tak, že priznané trovy konania sú v sume 3 438,24 €.

6. Sťažovateľka zároveň v ústavnej sťažnosti uviedla, že okresný súd uznesením zo 4. augusta 2020 porušil jej označené práva, pretože jej nepriznal trovy právneho zastúpenia za úkony právnej služby uskutočnené v konaniach vedených pod sp. zn. 18 C 216/2013 a sp. zn. 13 C 63/2014 a za ďalších deväť úkonov uskutočnených v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Csp 52/2016.

7. Sťažovateľka v petite ústavnej sťažnosti navrhla, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní sp. zn. 18C216/13 o nariadenie predbežného opatrenia v konaní sp. zn. 13C/64/2014 (správne má byť sp. zn. 13 C 63/2014, pozn.) o určenie neplatnosti časti právneho úkonu a v konaní sp. 13Csp/52/2016 o 49.138,28 € nepriznaním trov právnych služieb podľa Vyhlášky Ministerstva Spravodlivosti SR č. 655/2014 porušené bolo.

Ústavný súd ruší uznesenie Okresného súdu Košice II. sp. zn. 13Csp/52/2016 zo dňa 04.08.2020, ktorým menil uznesenie sp. zn. 3CSp/52/2016-251, zo dňa 14. 11. 2019.

Okresnému súdu Košice II prikazuje rozhodnúť o veci náhrady trov právnych služieb v súlade s Vyhláškou Ministerstva spravodlivosti SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v spojitosti so zákonom č. 586/2003 Z. z. o advokácii v aktuálnom znení.

Ukladá Okresnému súdu Košice II zaplatiť trovy konania v sume 345,80 € na účet právnej zástupkyne... do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.“

II.

Relevantná právna úprava

8. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

11. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

12. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,

c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,

d) ktorý je neprípustný,

e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,

f) ktorý je podaný oneskorene,

g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. Podľa § 39 ods. 1 a 3 zákona o ústavnom súde v každom podaní určenom ústavnému súdu sa musí uviesť, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a musí byť podpísané.

14. Podľa § 43 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania musí okrem všeobecných náležitostí podľa § 39 obsahovať aj dátum narodenia navrhovateľa, jeho bydlisko a sídlo, označenie subjektu, proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Návrh musí byť datovaný a podpísaný navrhovateľom alebo jeho právnym zástupcom. K návrhu na začatie konania sa musí pripojiť plnomocenstvo na zastupovanie navrhovateľa advokátom. V splnomocnení sa výslovne uvedie, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom.

15. Podľa § 123 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť musí okrem všeobecných náležitostí návrhu na začatie konania podľa § 43 obsahovať

a) označenie toho, kto podľa sťažovateľa porušil jeho základné práva a slobody,

b) označenie právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým podľa sťažovateľa boli porušené jeho základné práva a slobody,

c) označenie základných práv a slobôd, ktorých porušenie sťažovateľ tvrdí,

d) konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

16. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti preskúmal, či ústavná sťažnosť sťažovateľky obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 a § 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123 a § 124 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

17. Ústavný súd môže prijať na ďalšie konanie len taký návrh na začatie konania, ktorý obsahuje všetky náležitosti ustanovené zákonom o ústavnom súde.

18. Z hľadiska predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti je podstatný najmä § 45 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 tohto zákona neustanovuje inak. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha, čím zároveň vymedzí predmet a rozsah konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany.

Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv. Ústavný súd výslovne zdôrazňuje, že viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania osobitne platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd sú zastúpené zvoleným advokátom (IV. ÚS 287/2011, II. ÚS 644/2014, II. ÚS 660/2016).

19. Zákonnou náležitosťou kvalifikovaného návrhu na začatie konania pred ústavným súdom je (okrem iných náležitostí) aj formulácia návrhu rozhodnutia (petit), ktorá musí byť vymedzená presne, určito a zrozumiteľne, teda takým spôsobom, aby mohla byť prevzatá do výroku rozhodnutia ústavného súdu. Týmito pravidlami sa ústavný súd

spravoval aj pri predbežnom prerokovaní tejto ústavnej sťažnosti, čo znamenalo, že ústavný súd predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť iba v rozsahu korešpondujúcom s návrhom na rozhodnutie vo veci samej (petitom).

20. Ústavný súd po preskúmaní ústavnej sťažnosti konštatuje, že napriek právnenému zastúpeniu sťažovateľky ústavná sťažnosť nespĺňa náležitosti kvalifikovaného návrhu na začatie konania pred ústavným súdom ustanovené v § 123 ods. 1 zákona o ústavnom súde, o ktorom by ústavný súd mohol konať a rozhodnúť. Jej nedostatok sa vzťahuje v prvom rade na sťažovateľkou formulovaný návrh na rozhodnutie (petit), ktorý nezodpovedá zákonným požiadavkám. Závažným nedostatkom je neúplnosť, resp. neurčitosť petitu ústavnej sťažnosti, t. j. návrhu, ako má ústavný súd vo veci rozhodnúť, a to do takej miery, ktorá bráni jej meritórnemu preskúmaniu.

21. Sťažovateľka sa v prvom bode petitu domáha vyslovenia porušenia základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutých konaniach, avšak bez označenia akéhokoľvek právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým podľa sťažovateľky boli ňou označené práva porušené.

V druhej časti petitu sťažovateľka požaduje zrušiť (iba) uznesenie sp. zn. 13 Csp 52/2016 zo 4. augusta 2020 a následne v tretej časti výroku žiada vydať príkaz, aby okresný súd rozhodol „o veci náhrady trov právnych služieb“, opäť však bez toho, aby bližšie identifikovala (napr. spisovou značkou), v ktorom z napadnutých konaní.

22. Pod pojmom „procesný postup“ sa rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie alebo spor) znemožňujúca účastníkovi (strane sporu) realizáciu jeho procesných oprávnení a mариaca možnosti jeho aktívnej účasti na konaní. Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného

nároku. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu – finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom konaní, potom už „postupom súdu“ zásadne nemôže byť ani časť rozhodnutia – jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorého je vysvetliť dôvody, na základe ktorých súd rozhodol (II. 304/2020).

23. V posudzovanom prípade sa sťažovateľka v ústavnej sťažnosti domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru iba postupom okresného súdu v napadnutých konaniach. Z ústavnej sťažnosti, resp. jej petitu nie je poznateľné, vo vzťahu k akému právoplatnému rozhodnutiu, opatreniu alebo inému zásahu by mal ústavný súd vysloviť porušenie ňou označeného základného práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru.

24. Z uvedeného je zrejmé, že ústavná sťažnosť sťažovateľky neobsahuje jasný (jednoznačný) a zrozumiteľný návrh rozhodnutia vo veci samej (petit), ktorého vydania ústavným súdom sa sťažovateľka domáha. Ústavný súd nemôže vybočiť z rámca návrhu na rozhodnutie určeného sťažovateľkou, nemôže rozhodnúť o niečom inom alebo navyiac a nemôže ani sám vykonať konverziu sťažovateľkou chybné formulovaného petitu ústavnej sťažnosti.

V situácii, keď je petit ústavnej sťažnosti sťažovateľkou z hľadiska práva nesprávne formulovaný, musí ústavný súd – s ohľadom na viazanosť ústavného súdu petitom – ústavnú sťažnosť odmietnuť.

25. Okrem už uvedeného dôvodu opodstatňujúceho odmietnutie ústavnej sťažnosti pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí ústavný súd zároveň vo vzťahu k sťažovateľkou namietanému porušeniu označených práv postupom okresného súdu konštatuje, že sťažovateľka taktiež riadne svoju ústavnú sťažnosť neodôvodnila. Vo vzťahu k postupu okresného súdu v jednotlivých napadnutých konaniach je odôvodnenie strohé a nepresvedčivé. V ústavnej sťažnosti absentujú skutkové a právne dôvody namietaného porušenia označených práv sťažovateľky, obsahuje iba všeobecné konštatovanie, že okresný súd v napadnutých konaniach porušil ňou označené práva. Ústavná sťažnosť teda

neobsahuje zmysluplné odôvodnenie návrhu, ktoré by poskytlo základný východiskový rámec pre rozhodovanie ústavného súdu o namietanom porušení uvedených práv sťažovateľky.

26. Podľa § 123 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažovateľ musí k ústavnej sťažnosti pripojiť aj kópiu právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo dôkaz o inom zásahu, ktorým malo dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd. To znamená, že sťažovateľ je povinný k ústavnej sťažnosti pripojiť také prílohy, ktoré by slúžili ako dôkaz existencie zásahu, ktorý má porušovať jeho základné práva a slobody a proti ktorému ústavnou sťažnosťou brojí (III. ÚS 502/2016, II. ÚS 30/2018, II. ÚS 254/2019).

27. V danom prípade sťažovateľka k podanej ústavnej sťažnosti nepriložila žiadnu kópiu rozhodnutia okresného súdu, opatrenia alebo dôkaz o inom existujúcom zásahu do jej označených práv.

28. Ústavný súd pripomína, že nedostatky zákonom predpísaných náležitostí vyplývajúce z podania sťažovateľa nie je povinný odstraňovať *ex officio*. Na taký postup slúži inštitút obligatórneho právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom. Vzhľadom na to, že nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí sa netýkalo iba formálnych náležitostí, ale aj obsahových náležitostí (neúplný, neurčitý či nezrozumiteľný petit), ústavný súd nevyzýval na odstránenie nedostatkov tejto ústavnej sťažnosti.

29. Na tomto základe ústavný súd pri predbežnom prerokovaní konštatuje, že ústavná sťažnosť sťažovateľky, ktorá je zastúpená kvalifikovanou právnu zástupkyňou, nespĺňa požiadavky kvalifikovanej ústavnej sťažnosti, ktorá by zodpovedala zákonným požiadavkám, čo zakladá dôvod na jej odmietnutie pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde.

30. Nad rámec uvedeného ústavný súd konštatuje, že jeho pozornosti neušla ani skutočnosť, že v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 18 C 216/2013 bolo už právoplatne rozhodnuté rozhodnutím odvolacieho súdu zo 4. februára 2014. V danom

prípade by teda pri podaní kvalifikovanej ústavnej sťažnosti bola táto časť odmietnutá ako podaná oneskorene.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. decembra 2020

Ľuboš Szigeti
predseda senátu